

דברי משיח

היתשינ

התוועדות ש"פ משפטים-שקלים, מבה"ח וער"ח אדר

מכבוד קדושת

אדמו"ר מלך המשיח מנחם מענדל שליט"א

שניאורסאהן
מליובאוויטש

בלתי מוגה

יוצא לאור על ידי

„המכון להפצת תורתו של משיח“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושמונה לבריאה

ה' תהא שנת חירות עצמות

קט"ו שנה לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

לזכות

חיילי בית דוד

תלמידי התמימים השוהים

ב-770 – בית חיינו – בית משיח

להצלחה רבה ומופלגה בכל עניניהם

מתוך הרחבה ומנוחת הנפש

לנח"ר כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

ובפרט בהענין הכי עיקרי שהזמן גרמא

בקבלת פני משיח צדקנו – כ"ק אדמו"ר שליט"א

יחד עם כל בני ישראל שליט"א בכל מושבותיהם

תיכף ומי"ד ממ"ש, נאוו!

לזכות

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

מהרה יגלה אכ"י"ר

יה"ר שיראה רוב נחת מתלמידיו,

חסידיו ושלוחיו ומכלל ישראל

ותיכף ומי"ד ממ"ש נראה בעיני בשר

בקיום נבואתו העיקרית – בשורת הגאולה –

„לאלתר לגאולה“ ו"הנה זה משיח בא“

ובעגלא דידן יתגלה לעין כל

ויוליכנו קוממיות לארצנו הק'

ויבנה ביהמ"ק במקומו ויקבץ נדחי ישראל

בגאולה האמיתית והשלימה

נאו מי"ד ממ"ש ממש!

פתח דבר

לקראת ש"ק פ' משפטים, פ' שקלים, מבה"ח אדר – הננו מוציאים לאור "הנחה" ויומן מהתוועדות ש"פ משפטים, פ' שקלים, מבה"ח וער"ח אדר ה'תשנ"ג – תדפיס מיוחד מתוך "דברי משיח – ה'תשי"ג".

בתור הוספה, באו בסוף הקונטרס "פנינים" נבחרים מחלוקת הדולרים לצדקה ביום ראשון, אדר"ח אדר ה'תשנ"ג (הר"ד המלא יתפרסם אי"ה בכרך השייך לתקופה זו).

אודות המעלות שבסדרה זו, ואופן עריכת השיחות¹ והיומן² – ראה בארוכה ב"פתח דבר" ל"דברי משיח" ה'תשנ"ב חלק ראשון.

מבין שלל השיחות שנאמרו ע"י כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א במשך השנים תשי"ב-תשנ"ב (ולפני כן), ת"ל זכינו שרובן ככולן נשמרו על הכתב או בהקלטה. אולם, עדיין ישנן ריבוי שיחות שטרם ראו אור מעולם, ובוהו בקשתנו שטוחה כלפי ציבור אנשי והתמימים: אנא, מי שבידי הנחות ורשימות משיחות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, וכן ר"ד בעת חלוקת השטרות לצדקה או "יחידות" וכיו"ב, ויומנים מ"בית חיינו" (ובמיוחד מהשנים תשמ"ח-תש"י), שיואיל לשלחן למערכת ע"מ שנוכל לזכות בהן את הרבים.

ויהי רצון שע"י הדפסת ולימוד "דברי משיח", נזכה תיכף ומיד ממש לגאולה האמיתית והשלימה, בהתגלות המלאה והמושלמת של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א. ויחזק השי"ת בריאותו ויתן לו אריכות ימים ושנים טובות ונעימות וחיים נצחיים, ויראה הרבה נחת משלוחיו, תלמידיו, חסידיו ומכלל ישראל, וינהיג את כולנו מתוך בריאות, הרחבה ונחת, ובקרב ממש יוליכנו קוממיות לארצנו הקדושה, ונלמד תורתו של משיח מפיו של משיח צדקנו, שילמד תורה את כל העולם כולו, ומלך ביפיו תחזינה עינינו בהתגלות מלכותו לעין כל, תיכף ומיד ממש, והיתה לה' המלוכה, אמן כן יהי רצון.

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד !

"המכון להפצת תורתו של משיח"

ימות המשיח,

כ"ב שבט, ה'תשע"ח (ה' תהא שנת חירות עצמות),
קט"ו שנה לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א,
ברוקלין, נ"י.

(1) השיחה הנוכחית נערכה ע"י שילוב ב' הנחות (ה"ר"ד" ש"ל ע"י מערכת פאקס א' שיחה", וה"תוכן קצר" ש"ל ע"י "ועד הנחות התמימים"), ונוספו בה פרטים מה"השלמות" לשיחה המוגהת ש"ל ע"י "ועד הנחות התמימים" וע"י "ועד הנחות בלה"ק". לשלימות הענינים המבוארים בשיחה, יש לעיין בשיחה המוגהת (סה"ש תש"ג ח"א ע' 299 ואילך).

(2) היומן נערך ע"פ יומן פאקס א' שיחה" וגיליון "בית חיינו" ש"ל בשעתו, ויומן פרטי של הרה"ת ר' ש.ז.ה. שי (הנדפס בס' "שנת ניסים בבית חיינו").

ר"ד חודש שבט

אני עושה את דרכי לרוסי' ולישראל על מנת לפתוח את "מבצע הגאולה" ("Operation Exodus"), לדאוג שלכל הפחות מאה אלף יהודים יוכלו לעזוב את רוסי' בחודשים הקרובים.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "היהודים ייצאו בעצמם, אתה צריך לעשות משהו אודות התיישבותם כאן".

הנ"ל: שבוע שעבר בווינגטון, פעלנו שהקונגרס יקציב 240 מיליון דולר עבור דיור בישראל.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "זהו דיור באופן כללי. אתה מדבר אודות היהודים הרוסים, יש להם מצב מיוחד ("a special condition, a special situation"), ובגלל זה הם זקוקים למאמץ מיוחד לספק להם את כל האמצעים הדרושים. והשי"ת יברך אותך לקחת חלק חשוב ("to be instrumental") בהספקת כל ענינים אלו".

הנ"ל: בהחלט נשתדל.

כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר שלישי באומרו: "השי"ת יברך אותך, ותנסה יותר מ'הכי טוב' שלך!".

הנ"ל: תודה.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "בבקשה".

ר' מרדכי קנלסקי הציג את אשתו של הנ"ל, שהיא הפרזידנט של מחלקת הנשים בפדרצ'יה היהודית הנ"ל.

כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לה דולר נוסף באומרו: "זהו בשביל כל הנשים", ודולר שלישי באומרו: "זהו בשביל כל הפדרצ'יה ובשורות טובות".

הנ"ל ביקש ברכה שיצליח לקרב את אחינו בני"ה המגיעים לאשדוד.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "זאל זיין בשורות טובות. אין נבואת הגאולה ווערט דערמאנט אשדוד במיוחד; נבואת הגאולה, אין תנ"ך, ווערט דערמאנט אשדוד במיוחד, איז אַ סימן אַז איר האָט דאָרט אַ שליחות אויף צוהיילן משיח'ס קומען. און זאל זיין מתוך שמחה וטוב לבב".

אח"כ הציג הנ"ל את בנו של הגבאי של האדמו"ר מגור, ר' חנינא שי' שיף מירושלים.

כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף באומרו: "איר זאלט עס אָפּגעבן פאַר אַייער פּאָטער, ער זאל מצליח זיין אין זיין משמש בקודש. הצלחה בכל הענינים, ובשורות טובות".

• ר' מרדכי שי' קנלסקי מהמוסד "ברית אברהם" הציג את מר אליעזר שי' פוזנוק – פרזידנט הפדרצ'יה היהודית בניו ג'רסי, שהי' סנדק בא' הבריתות.

כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לו דולר נוסף באומרו (באנגלית): "הצלחה רבה בפדרצ'יה, ולכל האוכלוסי' היהודית בעירך".

הנ"ל: אנו ננסה. בסוף חודש זה

(3) = "שיהיו בשו"ט. בנבואת הגאולה נזכרת אשדוד במיוחד; נבואת הגאולה, בתנ"ך, נזכרת אשדוד במיוחד, זהו סימן שיש לך שם שליחות לזרז את ביאת משיח. ושיהי' מתוך שמחה וטוב לבב".

(4) = "שתתן זאת [לצדקה] בשביל אביך, שהוא יצליח בשימושו בקודש. הצלחה בכל הענינים, ובשו"ט".

מערב ועודדם בתנועות מיוחדות בידו השמאלית הק'. הם יצאו מגדרם לגמרי, ורקדו עם בקבוקי יין בידיהם בשמחה רבה. כל עת השירה עודד כ"ק אדמו"ר שליט"א בידו, לפעמים ביד שמאל ולפעמים ביד ימין.

בשיחה ד' הזכיר על חלוקת המשקה, ואיחל שכבר בשבת זו בשנת תש"נ, "תהא שנת ניסים" וניסי ניסים, נזכה לנס שלמעלה מטבע ונס שלמעלה מנס, ועד למעלה מכל הענינים של מעלה ומטה, החל מנס העיקרי – נס הגאולה האמיתית והשלימה.

אחרי שיחה זו העמיד המזכיר 17 קנקנים² על השולחן, וכ"ק אדמו"ר שליט"א מזג מכל בקבוק לכוסו כרגיל ונתן לכ"א את הבקבוק כשכ"א מוכריז על ענינו. לחלק מהמקבלים החזיר כ"ק אדמו"ר שליט"א מכוסו לבקבוק.

אחרון ניגש ר' שמעון שי' גולדמן וקיבל משקה עבור ה"מלוה מלכה" לטובת גמ"ח "שומרי שבת" (כמידי שנה), ואחרי שאמר לכ"ק אדמו"ר שליט"א "לחיים", הורה לו כ"ק אדמו"ר

(2) לפי א' היומנים היו 16 קנקנים, ולפי יומן נוסף היו 22.

ר"ד מחלוקת הדולרים

שליט"א בחיך ובשתי ידיו הק' לחבוש שטריימל (הוא בד"כ עולה לבוש בשטריימל, אך הפעם כנראה לא מצא ועלה בכובע רגיל). מיד נידב א' מהקהל שטריימל, והנ"ל חבשו והזמין את הקהל ונשיא דורנו בראשנו ל"מלוה מלכה".

אח"כ סימן לו כ"ק אדמו"ר שליט"א בחיך לומר משהו באמרו: "דבר תורה!" והלה סיפר סיפור מכ"ק אדמו"ר הצ"צ (שפעם הסביר לחסידים מה הפירוש מס"נ של רבי ע"י שסיפר להם סיפור מר' ברוך ממז'בוז'). בעת שסיפר את הסיפור, ישב כ"ק אדמו"ר שליט"א והי' ניכר שהאזין לו, ואחרי שגמר את הסיפור ואמר "לחיים", התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן את ניגון ההקפות לאביו הרלו"צ ז"ל.

בינתיים טעם כ"ק אדמו"ר שליט"א מה"מזונות" (לא שתה מהמשקה), ואח"כ החל שוב לעודד בידו בעוז לכל הכיוונים, ובפרט לעבר האורחים. כך זה נמשך כמה דקות, ובאמצע הביט לכיוון מקומו של ר' משה שי' טלישבסקי (הוא לא הי', ולא שרו "שיבנה").

אח"כ הזכיר אודות אמירת ברכה אחרונה.

ההתוועדות הסתיימה בשעה 4:10.

מכוון זיין די הלכות לאמיתתן. בשורות טובות", ונתן דולר נוסף לזה שהציגו באומרו: "פאָר אַיך כפליים לתושי' פאָר בריינגען אַ רב אַהערצו".²

(1) = "בשו"ט, יאריך ימים על ממלכתו, ולכוון ההלכות לאמיתתן. בשו"ט".

(2) = "לך כפליים לתושי' על הבאת רב לכאן".

בס"ד. התוועדות ש"פ משפטים, פ' שקלים, מבה"ח וער"ח אדר ה'תש"נ

הנחה בלתי מוגה

– שיחה א' –

[כשנכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א להתוועדות ניגנו ויהי בימי אחשוורוש". אחרי שבירך על היין ניגנו "שיר מזמור לבני קורח"].

א. שבת זו היא גם ערב ראש חודש, ובקביעות שנה זו יש ב' ימי ראש חודש, וא"כ נמצא שישינה "חזקה"¹ של ימים מיוחדים, ג' ימים זה אחר זה שמייוחדים מימות החול, שכללות ענינם – העלי' מעשיית המלאכה ועניני חול עד לדרגת הקדושה: החל מיום השבת שהוא נעלה מימות החול, ואסור בכל מלאכת חול (ובכללות הם ל"ט מלאכות), ולאחרי זה ב' ימים ראש חודש, שגם ראש חודש אינו "יום המעשה"², ועד שמנהג הנשים שלא לעשות בו כמה עניני מלאכות.³

וביארור הענין בעבודת האדם:

ל"ט המלאכות האסורות בשבת, הם כנגד ל"ט המלאכות שהיו במשכן⁴, והם כוללים כל חיי האדם וכל פעולות האדם, החל מ"הזורע והחורש וכו"⁵, כמבואר בגמרא⁶ ש"תנא סידורא דפת נקט", שענין הפת הוא כמ"ש⁷ "לחם לבב אנוש יסעד", חיי האדם בכלל. ועבודת האדם היא כלשון המשנה⁸ "אני לא נבראתי אלא לשמש את קוני", ע"י שעושה מכל הל"ט מלאכות שבעולם שיהיו מלאכות שבמשכן, ופועל שמציאות העולם (שהיא מציאות של חול) תתנהג ע"פ רצון ה', וכהלשון הידוע⁹ "חולין שנעשו על טהרת הקודש", שכל עניני חולין שבעולם יהיו "על טהרת הקודש", הכנה והכשר למצוה, ועד לקודש (חפצא של מצוה) ממש, וכהלשון הידוע¹⁰ "לעשות לו ית' דירה בתחתונים".

ויש לומר, דזהו מה שה(אבות) מלאכות האסורות בשבת הם (ל"ט) מלאכות שהיו במשכן (משא"כ אלו שלא היו במשכן אינם אלא תולדות, או לא בגדר מלאכה כלל) – כי כללות העבודה של ישראל היא – לעשות משכן ומקדש להקב"ה, ולכן, גדר ושם מלאכה (עבודה) אצלו, הוא דוקא מלאכה ועבודה שבמשכן.

כתבי-היד של תלמוד הבבלי, ירושלים תשכ"ד). וכן הובא במלאכת שלמה למשנה שם. וראה גם יל"ש ירמ'י רמז רעו).

(9) חגיגה יט, ב. ויש"נ. וראה תו"א לך לך יג, א. סידור (עם דא"ח) שער המילה קמה, ד ואילך. סהמ"צ להצ"צ ח, א. ועוד.

(10) ראה תנחומא נשא טז. בחוקות ג. במדב"ר פי"ג,

ה. תניא רפ"ו.

(1) ראה ב"מ קו, ריש ע"ב. וש"נ.

(2) ראה שמואל"א כ, יט. יחזקאל מו, א.

(3) טושו"ע אר"ח סתי"ז.

(4) שבת מט, ב.

(5) שם עג, סע"א (במשנה).

(6) שם עד, ב.

(7) תהלים קד, טו.

(8) סוף קידושין (ע"פ גירסת הש"ס כתי"י (אוסף

אלא, שבימי החול, עבודתו היא בעשיית המלאכות דחול, היינו, שהעובדין דחול יהיו כפי רצון ה'; ואילו ביום השבת הרי הוא אסור במלאכה, כי העבודה בשבת היא – שלימות הקדושה, שהכל נעשה רק קדושה.

ב. ובפרטיות יותר, ישנם ב' אופני עבודה: "סור מרע ועשה טוב"¹¹, היינו שיש עבודה שכל ענינו הוא להיות רק סר מרע, כדי שעניני העולם לא יהיו ניגוד וסתירה לקדושה, אבל מציאות העולם עצמה נשארת להיות חולין (ולא חפצא של מצוה); ולמעלה מזה העבודה ד"ועשה טוב", שמורה על פעולה חיובית בעולם, שהקדושה נמשכת וחדורת במציאות החול עצמה, ועד שעושה מעניני העולם חפצא של קדושה ממש, ובכללות – מצות עשה.

ובכללות, זהו החילוק בין העבודה ד"כל מעשיך לשם שמים"¹², כלומר שהם נשארים להיות "מעשיך" – של האדם, רק שהם "לשם שמים", לבין העבודה ד"בכל דרכיך דעהו"¹³, שהענין ד"דעהו" (ידיעת הוי', ובאופן של דעת מלשון התקשרות¹⁴, וע"ד מ"ש¹⁵ "דע את אלקי אביך ועבדהו בלבב שלם") הוא בכל עניני העולם ("דרכיך"), שהם עצמם נעשים קדושה.

[ומובן שהסדר בזה צריך להיות מן הקל אל הכבד, כמו בכל עניני התורה ומצוותיה'. וכמוכן גם בפשטות, שכאשר ניגשים להשפיע על יהודי, אי אפשר לומר לו בבת אחת ריבוי ענינים, אלא צריכים להתחיל עמו מן הקל אל הכבד].

ג. ושלימות העבודה בעולם היא ע"ב' אופנים אלו יחד, כלומר, הן כפי שמציאות העולם נשארת מציאות בפני עצמה (אלא שזהו "לשם שמים"), והן באופן שנעשית לחפצא של קדושה.

וכמוכן מזה שכללות הענין ד"לעשות לו ית' דירה בתחתונים" (תכלית הבריאה) מובן גם ע"פ טעם ודעת של האדם והעולם, שגם במציאותו הוא נרגש זה ש"אני לא נבראתי אלא לשמש את קוני", וא"כ מילוי כוונת בריאת האדם הוא ע"י שמשמש את קונו בשלימות, ועד שכל העולם נעשה דירה לו יתברך.

ובפרטיות יותר, מבואר בדרושי חסידות¹⁶ שאמיתית הטעם לענין הבריאה ("לעשות לו ית' דירה בתחתונים") הוא מצד ש"נתאוה הקב"ה", שענין התאוה הוא למעלה מטעם ודעת שבעולם, כפתגם אדמו"ר הזקן¹⁶ שעל תאוה לא שייך ענין של קושיא וכיו"ב –

שם ע' 932. ח"י ע' 104. חכ"ה ע' 135. ועוד.

(12) אבות פ"ב מ"ב. רמב"ם הל' דעות ספ"ג.

(14) דברי הימים"א כח, ט.

(16) ראה אה"ת בלק ע' תקצז. המשך תרס"ו ס"ז.

סה"מ תש"ב ע' 34. ובכ"מ.

(11) תהלים לד, טו, לו, כז.

(12) אבות פ"ב מ"ב. רמב"ם הל' דעות ספ"ג.

טושו"ע אר"ח סרל"א. וראה לקו"ש חכ"ד ע' 646

בהערה ד"ה כל מעשיך לשם שמים.

(13) משלי ג, ו. רמב"ם וטושו"ע שם. שו"ע אדה"ז

אר"ח סקני"ו ס"ב. וראה בכ"ז גם לקו"ש ח"ג ע' 907.

נותן הקב"ה לבנ"י כח לשמוח גם במצב זה, ואז יכולים בנ"י לתבוע מהקב"ה שיצדיק את שמחתם עי"ז שיביא את הגאולה תומ"י, ואז יצטרכו לבאר כיצד ניתן לשמוח רק במדידה והגבלה...

בסיום השיחה איחל שבקרוב ממש נזכה לקיום מצות מחצית השקל כפשוטו, ולכל לראש – ע"י שהקב"ה נותן לכ"א ריבוי כסף וזהב כפשוטו.

אחרי שיחה זו שר הקהל "ויהי בימי אחשוורוש". כ"ק אדמו"ר שליט"א החל להניף את ידו השמאלית הק' לכיוון האורחים, והללו התלהבו מאוד והחלו להניף את ידיהם. א' מהם התרומם על הספסל והחל למחוא כפיים בהתלהבות, וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד בחוזק במיוחד לעברו, והקהל הצטרף בשירה אדירה. כמו"כ עודד בתנועות נמרצות בראשו הק', וכן עודד לעבר הילדים.

באמצע סימן כ"ק אדמו"ר שליט"א בידו הק' לכתב בעיתון "הארץ" שישב ממולו למטה לומר "לחיים", וכן לר' אהרן יוסף שי' בליניצקי, וחייך לעברם.

השירה נמשכה במשך זמן רב, וכל זמן השירה עודד כ"ק אדמו"ר שליט"א בידו ושמחה היתה ניכרת על פניו.

בשיחה ג' עורר שיש לדאוג לכך שכל יהודי יוכל לקיים את מצוות הפורים בגשמיות, כדי שתהי' לו מנוחת הנפש ויוכל לשמוח כראוי, ועי"ז יוכל גם נותן הצדקה לשמוח כדבעי. ועד"ז מפורים – להתחיל לדאוג לכך שלכל אחד יהיו כל צרכי הפסח בשלימות.

אחרי שיחה זו החל הקהל לשיר "ואתה אמרת היטב וגו'". כ"ק אדמו"ר שליט"א פנה שוב לעבר האורחים בצד

ממונטריאול ובראשם ר' מנחם מענדל שי' רסקין, וע"פ דברי כ"ק אדמו"ר שליט"א בהתוועדות דשבת שעברה¹, אמרו האורחים "לחיים" ולא המתינו עד שירה להם כ"ק אדמו"ר שליט"א). האורחים ניגנו בחיות ובהתלהבות, וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודדם בחוזק בידו השמאלית כל הזמן, ומפעם לפעם יותר בחוזק, וכן חייך לעברם.

אח"כ פנה גם לכיוון הקהל והחל לעודד בידו הימנית. הקהל הגביר את השירה; פני כ"ק אדמו"ר שליט"א האירו במיוחד, ועודד בעוז ובשמחה. לפתע החל להניף את ידו הימנית בתנועות נמרצות וסיבוביות, וברגעים אלו שר הקהל בכל כחו ובשמחה עצומה. האורחים החלו לרקוד על מקומם כשהם מניפים את ידיהם, וכ"ק אדמו"ר שליט"א השיב להם בהנפת ידו הק', ומידי פעם פנה לקהל ועודד בידו. כך זה נמשך כל משך השירה.

לקראת סיום השירה, פנה כ"ק אדמו"ר שליט"א שוב לכיוון האורחים והחל לסובב את ידו השמאלית בחוזק בשמחה רבה.

במשך כל זמן השירה והעידודים, הי' מראה פניו הק' מכווצות והביט על כל הקהל אחד אחד ועודד (הי' נראה כרוצה להחדיר שמחה, כעין מראה פניו בהקפות).

בשיחה ב' דיבר על ענינו המיוחד של חודש אדר – שבו צ"ל הוספה מיוחדת בענין השמחה, ואף שלכאורה כיצד יתכן לשמוח כשנמצאים בזמן הגלות? הרי "איני מבקש אלא לפי כחן", ובודאי

(1) ראה שיחת ש"פ יתרו ס"ח.

ביתך עוד יהלוך סלה¹³⁵, בבית האמיתי – בית המקדש השלישי, "מקדש אדני- כוננו ידיך", עד "כל הנשמה תהלל י-ה"¹³⁶. ועד שיתגלה שכל העולם כולו הוא דירה לעצמותו ית' בתכלית הגילוי ובשלימות, תיכף ומיד ממש.

[בעת חלוקת המשקה, אחרי ההכרזה אודות "מלוה מלכה" לטובת גמ"ח שומרי שבת, הורה כ"ק אדמו"ר שליט"א לר' ש. ש. ג. לחבוש שטריימל (כרגיל) ולומר "דבר תורה".

אחרי חלוקת המשקה התחיל לנגן את ניגון ההקפות לאביו הרלווי"צ ז"ל. אח"כ הזכיר אודות אמירת ברכה אחרונה.

ההתוועדות הסתיימה בשעה 4:10 לערך].

(136) שם קנ, ו.

(135) תהלים פד, ה.

יומן

• יום ש"ק פ' משפטים, פ' שקלים, מבה"ח וער"ח אדר •

להתוועדות ירד כ"ק אדמו"ר שליט"א בשעה 1:40, כשהקהל שר "ויהי בימי אחשוורוש". מיד אחרי שבירך על היין, כשהתחילו לשיר את הניגון "שיר מזמור", החל כ"ק אדמו"ר שליט"א לעודד בידו הק' פעמיים בחוזק רב (בד"כ כשכ"ק אדמו"ר שליט"א מעודד בתחילת ההתוועדות, הרי זה סימן להתוועדות שמחה במיוחד, וכך אכן הי' – יותר מכל ההתוועדויות שהיו עד עתה בשנה זו).

כמו"כ הביט כ"ק אדמו"ר שליט"א לכל הכיוונים ועודד לעבר הילדים בחוזק רב, וכן לילדי שארף ובמיוחד לאח הקטן. מחזה זה חזר על עצמו כל הזמן בין השיחות במשך כל ההתוועדות.

בלתי מוגה

בשיחה א' האריך בענין הקביעות של ימים אלו – שמיד אחרי שבת מגיעים לראש חודש, ואח"כ מגיעים ימי החול, וביאר שאלו הם ג' סוגי עבודה שונים בעבודת ה': שבת, שבה אסור להתעסק בעניני חול אלא רק בעניני קדושה, וגם ענינים הגשמיים הם ענין של מצוה; ימי החול, שבהם מתעסקים בענינים גשמיים, ואף ש"כ כל מעשיך לשם שמים" הרי הדברים אינם נהפכים לחפצא של מצוה; וראש חודש, הממוצע ביניהם, שהוא יום חול אבל נשים אינן עושות בו מלאכה.

אחרי שיחה זו (שנמשכה קרוב לשעה – מהשעה 1:45 עד השעה 2:40) ניגן הקהל ניגון שמח, וכ"ק אדמו"ר שליט"א החל לעודד בידו השמאלית הק' לכיוון האורחים שעמדו בצד מערב (בהתוועדות נכחה קבוצת אורחים

הרי שניהם אמת, כי אחרי שנתאוה כו' (למעלה מטעם) נשתלשלו גם טעמי הבריאה – מצד "בגין דישתמודעון לי"¹⁷, או כדי "שיתגלו שלימות כחותיו"¹⁸ וכו' – שהם מובנים גם ע"פ טעם ודעת שבעולם, ונמצא שכוונת הבריאה מורגשת גם במציאות העולם, כפי שהוא מציאות של חולין, ולא דוקא מצד שכל שבקדושה וכיו"ב. [והסדר בזה הוא, שתחילה נתאוה, ואח"כ נשתלשלו טעמים בשכל, דבאם הי' תחילה טעם בשכל – שוב אין צורך להענין דתאוה שלמעלה משכל].

ויש לומר, שענין הנ"ל (שיש מציאות של קדושה ושל חול) נכלל גם בטעם "שיתגלו שלימות כחותיו" עצמו – כי גילוי שלימות כחותיו הוא בתחילה בעניני קדושה, ואח"כ גם בעניני חול; והתכלית היא שיפעל ויגלה במציאות העולם שלימות כחותיו של הקב"ה, שהעולם יתנהג כפי רצונו, עד שיעשה מחול קדושה, כנ"ל.

ויש להוסיף, שב' עבודות אלו (בבירור מציאות העולם) קשורות עם ב' ענינים הנ"ל בטעם הבריאה:

מצד גדרי השכל והעולם, הרי, מכיון שהקב"ה ברא את העולם באופן שחול וקדושה הם שני ענינים נבדלים – מסתבר לומר שהבדלה זו מוכרחת היא, שחול ישאר חול, והעבודה העיקרית היא "סור מרע", שהמציאות דחול לא תהי' בניגוד לקדושה; אמנם, הכח והאפשרויות לעשות מחול קודש (עד באופן שנעשה חפצא של קדושה) הוא דוקא מצד זה שנתאוה הקב"ה להיות לו ית' דירה בתחתונים, ד"תאוה" זו היא למעלה מגדרי השכל והעולם.

ד. ויש לקשר זה עם פרשת השבוע – פרשת משפטים ופרשת שקלים:

תוכן פרשת משפטים הוא – דיני והלכות התורה בעניני חול שבעולם, שיתנהגו כפי רצון ה', וכמודגש גם בשמה – "משפטים", המורה על מצוות שכליות¹⁹, המובנות גם ע"פ טעם ודעת שבאדם; והחידוש הוא – שקיום דינים אלו אינו רק מפני השכל, אלא מפני שזהו דין בתורה.

ויש לומר, שזהו הפירוש (בפנימיות הענינים) בפרש"י על הפסוק²⁰ – "ואלה מוסריך על הראשונים, מה הראשונים מסיני אף אלו מסיני":

בנוגע ל"משפטים", מצוות שבשכל – הי' לכאורה מקום לומר שאינם קשורים עם מתן תורה ("סיני"), כי גם לפני מתן תורה מחוייבות הן מצד השכל.

וכפי שמצינו אצל אברהם אבינו: "כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט"²¹, כלומר שכך נהג לא רק אברהם אבינו

(19) ראה יומא סז, ב. תו"כ ופרש"י אחרי יח, ד. ועוד.

(20) ריש פרשתנו (משפטים כא, א).

(21) וירא יח, יט.

(17) זח"ב מב, ב.

(18) שער ההקדמות הקדמה ג. ע"ח שער א (דרוש)

עיגולים וישר) ענף א.

בלתי מוגה

שקיים כל התורה כולה עד שלא ניתנה²², ועד"ז "בניו" שחינכם בדרך זו (כמו שמבאר הרמב"ם בארוכה²³ והודיעו ליצחק בנו, וישב יצחק מלמד ומזהיר, ויצחק הודיע ליעקב וכו'), אלא כך נהגו גם "ביתו" של אברהם, שהיו בעיקר גרים (וגרים שלפני מתן תורה, שלא יכלו לשנות את מציאותם לגמרי²⁴), או "מקנת כספו"²⁵ שהם עבדים כנענים (ואע"פ ש"נימולו איתו"²⁵, הרי בזה לא נעשו ליהודים, כמו שמצינו אצל יוסף שמל את כל אנשי מצרים²⁶, מצד שהיו מקנת כספו²⁷, אבל בודאי שהם נשארו מצריים) וגם אותם ציוה "לעשות צדקה ומשפט".

וזהו הטעם שצריך הדגשה מיוחדת ד"אף אלו מסיני", כי החידוש הוא, שגם המצוות שהשכל מחייבן – הן "מסיני", כלומר, שגם העבודה ע"פ שכל הנברא ובעניני חול (עולם) קשורה עם "סיני", עם קדושה, שלמעלה משכל וגדרי הנבראים.

ובעבודת האדם הוא ענין קיום המצוות בעניני העולם, באופן שאינו עושה מכל עניני העולם חפצא של מצוה, אלא נשארת מציאות של עולם. ולדוגמא במצות תפילין (ו"הוקשה כל התורה כולה לתפילין²⁸): כשעושה תפילין מעורר של בהמה גשמית, הרי עדיין נשארה הבהמה הגשמית כמו שהיא, ונשאר גם חלק מעור הבהמה שלא השתמש בו עבור התפילין, כמציאות של חולין בעולם (אמנם אין זה מציאות של רע ח"ו, אבל אין זה חפצא של מצוה), ויתכן שכך ישארו כל זמן קיומם בעולם.

[ויש לקשר זה גם עם שיעור הרמב"ם היומי בסיום הלכות איסורי ביאה²⁹: ". ועל זה נאמר³⁰ ופקדת נוד ולא תחטא"³¹, היינו שאינו מהפך עניני העולם לחפצא של מצוה, אלא מוודא רק שלא יהי' שום ענין של חטא ח"ו – ולא תחטא", וכמבואר בהתוועדות הקודמת בארוכה³².

ולהוסיף, שזהו גם התוכן של כללות הלכות אלו – הלכות איסורי ביאה, היינו שישנם ענינים בעולם שהעבודה עמהם היא באופן ד"איסורי ביאה", שאין לו בהם שום דריסת רגל, לא באופן חיובי ח"ו, ואפילו לא באופן שלילי (כדי לבררם וכיו"ב); ענינים אלו אינם ברשותו לפעול עמם כלל].

ה. אמנם, בעבודה הנ"ל (ד"משפטים") נרגשת מציאות העולם ושכל (אלא ש"אף אלו מסיני"), ויש עבודה באופן הב' – שהחול נעשה קדושה.

[אחרי שיחה זו ניגנו "ואתה אמרת"].

– שיחה ד' –

יד. כרגיל לסיים בכל התוועדות ביום השבת – שיעלו מלמטה למעלה אלו שהכינו קנקני המשקה, ויכריזו אודות הפעולות והאירועים שהם עורכים, ו"קנאת סופרים תרבה חכמה"¹²⁴, ומהם יראו וכן יעשו רבים (אלו שלא עשו כן עד עתה, וגם אלו שכבר עשו דוגמתם – יכולים להוסיף בזה), בכל פעולות טובות, באופן של הוספה כהנה וכהנה.

וזה יוסיף עוד יותר גם בברכת ה' לכל ישראל בכל עיניהם כמה פעמים ככה (נוסף לששה לשונות של ברכה שבברכת החודש), כולל ע"י עשיית החלטות טובות הממהרות ומזרזות את ביאת הגאולה.

ויהי רצון, שבקרוב ממש נזכה ל"זה יתנו" – נתינת מחצית השקל באופן ד"זה", מראה באצבעו ואומר זה", ע"י כל ישראל. ויקויים בפועל מה שיקראו עתה בתורה (בתפילת המנחה): "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם"¹²⁵, בבית המקדש השלישי, "מקדש אדני-כוננו ידיך"¹²⁶, שמבחי' "יד אדני" ופנימיות אדני-נמשך למטה בבחי' "ידיך", "אדון אתה לכל בריותיך"¹²⁷.

ו"ילכו מחיל אל חיל" עד אשר "יראה אל אלקים בציון"¹²⁸, ובציון בפשטות – בירושלים עיר הקודש (נוסף לגילוי בחי' ציון – פנימיות הנשמה¹²⁹, בחי' היחידה, ועד לבחי' יחידה הכללית – נשמתו של משיח צדקנו¹³⁰), עוד בשבת זו בשנת ה'תשנ"ג, תהא שנת ניסים" וניסי ניסים, נס שלמעלה מהטבע, ונס למעלה מנס, עד למעלה מכל ענינים של מעלה ומטה, מתחיל מהנס העיקרי – נס הגאולה האמיתית והשלימה.

"והיו עיניך רואות את מוריד"¹³¹, וגם "יראה כהן בציון"¹³² – אהרן הכהן ומשה אחיו ומרים הנביאה (ששרה שירה עם הנשים¹³³) – "שלושת הרועים"¹³⁴.

ובקרוב ממש יקויים מה שאומרים אחרי ברכת החודש [כיון שאין אומרים "אב הרחמים", כי ענין זה נפעל בדרך ממילא (ללא האמירה) מצד מעלת היום] "אשרי יושבי

124) ב"ב כא, א. וראה אוה"ת ויצא ריח, א ואילך. תרצ"ט ע' 207. תש"ב ע' 51. וראה ספר הליקוטס – דא"ח צ"צ ערך משיח. וש"נ. קונטרס ענינה של תורת החסידות ס"ה (ע' ד). וש"נ. 125) תרומה כה, ח. 126) בשלח טו, יז ובפרש"י. 127) ב"ר פי"ז, ד. וש"נ. 128) תהלים פד, ח. 129) ראה לקו"ת דברים א, ב"ג. ובכ"מ. 130) בשלח שם, כ. 131) זכרי' יא, ח. ראה תענית ט, א. 132) ראה רמ"ז לוח"ג רס, ב. סה"מ תרח"ץ ע' ר.

22) יומא כח, ב. וש"נ. 23) הלי' ע"ז פ"א ה"ג. 24) ראה לקו"ש ח"ה ע' 143-4. ח"י ע' 89-90. 25) לך לך יז, כג. 26) ב"ר פצ"א, ה. פרש"י מקץ מא, נה. 27) ראה בארוכה לקו"ש ח"י ע' 136 ואילך. 28) קידושין לה, א. וש"נ. 29) פכ"א הכ"ה. 30) איוב ה, כד. 31) בהנחה אחרת: בהמשך לסיום ספר נשים (ה'ל' סוטה פ"ד ה"יט): "וידעת כי שלום אהלך ופקדת נוד ולא תחטא" – לימוד הלכות איסורי ביאה. שיחת ש"פ יתרו ס"יא. 32)

האמיתי; וזה נעשה בכח זה ש"נתן ה' לכם לב לדעת ועיניים לראות ואזניים לשמוע"¹¹². וכל זה – כמרומז בשמו של נשיא דורנו בעל ההילולא: "וסף" על שם "וסף ה' לי בן אחר"¹¹³, ומתוך שמחה וטוב לבב – "יצחק" על שם "כל השומע יצחק לי"¹¹⁴, מתוך צחוק ושמחה ותענוג¹¹⁵.

יג. ויש לקשר הנ"ל עם פרשת שקלים, "זה יתנו גו" – נתינת מחצית השקל לקרבנות ולבנין המשכן, שזה שייך לענין הצדקה, וכמנהג ישראל ליתן ג' שקלים לצדקה לפני הפורים (כנ"ל ס"ה).

[ולהעיר מהנ"ל (ס"ו) שבנדבת המשכן השתתפו גם הנשים, ואדרבה – הקדימו בזה את הנשים לגבי האנשים (ע"ד שהי' במתן תורה – שמשוה הקדים את הדיבור אל הנשים). וידוע¹¹⁶ שבזכות נשים צדקניות נגאלו ישראל ממצרים, וכמו כן בדורנו, דור האחרון¹¹⁷, שהוא גלגול של הדור שיצאו ממצרים¹¹⁸].

ועי"ז זוכים שהקב"ה יתן את הכחות הדרושים לעבודה זו, מתוך בריאות הגוף. ומובן, שכאשר ההכנה לכל זה תהי' כדבעי במשך כל הארבע עשרה יום שנשארו עד לימי הפורים, הרי בודאי שבכוא יהיו לכאור"א את כל צרכי החג בשלימות, ועד לשלימות כזו שדרושים י"ד יום כדי להכין את זה, שהי' מספיק להם ונשיהם ובניהם ובנותיהם וכל אשר להם" (כנוסח ה"מי שברך" שאומרים אחרי "יקום פורקן").

ועי"ז מגלים גם את נקודת היהדות שישנה בכל יהודי, בחי' ה"גורל" שבנשמה, שקשור עם ימי הפורים – "הפיל פור הוא הגורל"¹¹⁹, שזוהי בחי' היחידה¹²⁰. ומזה נמשך בבחי' נר"ן – שגם הם נמצאים בשלימות, וכידוע¹²¹ שישנם שלוש דרגות בכל יהודי: "חלק", "גורל" ו"ירושה", כמו שאומרים בכל יום עוד לפני התפילה "אשרינו מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו ומה יפה ירושתנו".

וכיון שכל ענינים אלו נמצאים בגלוי, לא צריכים להגיע לענין של תפילה (שמונה עשרה), ואפילו לא להכנה לתפילה (פסוקי דזמרה), אלא עוד קודם עבודתו ותפילתו של יהודי, תיכף אחרי אמירת "מה טובו אוהליך יעקב"¹²² – ישנם בשלימות "חלקנו גורלנו וירושנתנו" (שלכן מודה להקב"ה באמרו "אשרינו"), עד לתכלית השלימות שבגורל בגאולה כמ"ש¹²³ "ותעמוד לגורלך לקץ הימין".

ויש לומר, שזהו ההוראה מפרשת שקלים – "זה יתנו . . . מחצית השקל תרומה לה"³³, שכללות תוכנו – נתינת מטבע של דומם, תחתון ביותר, תרומה להקב"ה, היינו שגם ממציאיות של דומם בעולם עושים חפצא של קדושה ממש, כפי שמצינו שמחצית השקל שנתן כאור"א מישאל עשו את האדנים למשכן³⁴, וגם קרבנות ציבור³⁵ [ולהוסיף, שקרבנות באים דוקא מן החולין³⁶].

וכמו כן מודגש ענין זה בדין מיוחד שמצינו במחצית השקל ש"אינו נותנו בפעמים רבות היום מעט ולמחר מעט אלא נותנו כולו כאחת בפעם אחת"³⁷, כלומר שכל המציאות כולה נעשית בבת אחת לחפצא של קדושה ממש.

[וכפי שמסביר הרוגצ'ובי³⁸, דנתינת מחצית השקל היא בגדר כפרה, ובכפרה לא מהני נתינה לחצאין (ע"ד כופר שלושים שקלים דעבד³⁹). והיינו, דשיעור מחצית השקל הוא "שיעור העצמי" ולא "שיעור מצטרף"⁴⁰; אבל צריך עיון אם כן הוא לדעת רוב הפוסקים].

ולהוסיף, שדוגמת ענין השקלים בזמן הזה – מצות הצדקה (וכמנהג ישראל⁴¹ ליתן קודם חג הפורים ג' חצאי שקל לצדקה) – קשור לאופן הא', כי נתינת הצדקה היא רק מעשר או חומש מכספו⁴², אבל לא כל נכסיו, וצריך להשאיר ממון עבור חייו הפרטיים (ואדרבה – מצינו⁴³ שאסור לאדם להקדיש את כל נכסיו, כדי שלא יהי' לטורח על הציבור). ועד"ז העני שמקבל הצדקה אינו משתמש בכסף זה אך ורק לעניני מצוות, אלא גם יכול להשתמש בו כרצונו, גם לעניני הרשות, אכילה ושתי' וכיו"ב⁴⁴.

ו. ע"פ הנ"ל יובן כללות החילוק בין העבודה דיום השבת להעבודה בימות החול – שהוא בדוגמת ב' אופני עבודה הנ"ל:

יום השבת ענינו – הבדלה והפרשה לגמרי מעניני חול, שלכן אסור לעשות כל מלאכה של חול, כיון שהעבודה דיום השבת נעלית מכל עניני חול שבעולם, והעבודה היא רק בעניני קדושה, ועד שגם ענינים הגשמיים שביום השבת כמו אכילה ושתי' וכו' (שישנם גם בימות החול) נעשים מציאות של קדושה, עי"ז שמקיים בהם מצות עונג

(33) תשא ל, יג.
 (34) מגילה כט, א. ירושלמי שקלים פ"א ה"א. פרש"י
 תשא שם, טו. טז.
 (35) שקלים פ"ד מ"א. רמב"ם הל' שקלים פ"ד ה"א.
 (36) רמב"ם הל' מעשה הקרבנות פט"ז ה"טו. הל' חגיגה פ"ב ה"ח.
 (37) רמב"ם ריש הל' שקלים.
 (38) צפצ"ג השלמה ג, א ואילך.
 (39) פרשתנו כא, לב. ב"ק מ, א.
 (40) צפצ"ג הל' תשובה פ"ב ה"ב. מהדו"ת ב, ג. וראה לקו"ש חט"ז ס"ע 383 ואילך.
 (41) רמ"א או"ח ר"ס תרצד (ממהרי"ל).
 (42) טושו"ע יו"ד ר"ס רמט.
 (43) רמב"ם הל' ערכין ותרמים פ"ח ה"ג. וראה רמ"א יו"ד שם.
 (44) בהנחה אחרת מובא ענין זה לקמן ס"ו, בתור דוגמא לעבודה דימות החול שבהם עבודתו עם עניני העולם היא באופן שמציאות העולם נשאת למציאות בפני עצמה.

(112) תבוא כט, ג.
 (113) ויצא ל, כד.
 (114) וירא כא, ו.
 (115) בהנחה אחרת מובא ענין זה לעיל סוסי"א.
 (116) ראה סוטה יא, ב. במדב"ר פ"ג, ו.
 (117) י"ל ש"ש רות רמז תרו.
 (118) שער הגלגולים הקדמה כ. ל"ת וס' הליקוטים להאריז"ל שמות ג, ד.
 (119) אסתר ג, ז.
 (120) ראה (נוסף למקומות שבהערה הבאה) ד"ה אך בגורל תשל"ב (סה"מ במדבר ח"ב ס"ע רצ ואילך). וש"ג.
 (121) ראה ד"ה אשרינו תרפ"ח (סה"מ תרפ"ח ע' קיג ואילך). תרצ"ו (סה"מ תרצ"ו ע' 50 ואילך).
 (122) בתפלת השחר (מבלק כד, ה).
 (123) דניאל יב, יג.

שבת, כלומר שהאכילה היא אכילה של מצוה, ולא סתם מצוה אלא מתוך עונג, שהרי בשבת מצוה לאכול בשר שמן ויין ישן⁴⁵ כדי לענג את השבת.

משא"כ העבודה בימות החול היא בעיקר עם עניני העולם כפי שהם נשאים למציאות בפני עצמה (לא חפצא של מצוה); אמנם המלאכות והענינים דחול נעשים לשם שמים, אבל הם בעצמם נשאים מלאכות של חול. [ומובן שגם בימי החול יש בהם מעין עבודת השבת (ולהעיר מדעת הרמב"ן⁴⁶ ש"זכור את יום השבת⁴⁷ הוא מצות עשה בכל יום) – בקיום המצוות, אבל רוב עבודתם הוא בעובדין דחול].

ויש לומר, שהממוצע בין שבת ליום חול הוא – ראש חודש, שמצד אחד הרי הוא יום חול ומותר במלאכה וכו' (ורק שמוסיפים בו הלל ותפילת מוסף), ולאידך אינו נקרא "יום המעשה", ועד שמצינו שהנשים נוהגות שלא לעשות בו כמה מלאכות (כנ"ל ס"א).

[ובלשון הקבלה⁴⁸ והחסידות⁴⁹: בראש חודש נעשית המשכת המוחין במלכות (שלא ע"י ז"א, כבימות החול), משא"כ בשבת נעשית עליית המלכות. ויתירה מזו – בראש חודש ישנה מעלה גם לגבי השבת, כי בשבת מקבלת המלכות הכל מז"א (אלא שאז ז"נ עולים במעלות ומדריגות עליונות כו'), ואילו בראש חודש המלכות מקבלת מהמוחין עצמם; ויש לומר הטעם לזה – כיון שהוא ממוצע המחבר בין שבת לימות החול].

ויש להוסיף, שבוזה מודגשת מעלת הנשים, כמ"ש בפרקי דרבי אליעזר⁵⁰ "לפי שלא רצו הנשים לתת נזמיהן לבעליהן במעשה העגל, לכך נתן להם הקב"ה שיהיו משמרות ראש חודש יותר מהאנשים"; ולא רק שלא השתתפו בחטא העגל ("סור מרע"), אלא השתמשו בכספם וזהבם עבור נדבת המשכן⁵¹ ("עשה טוב").

ויש לקשר זה גם עם מעלת הנשים על האנשים שמצינו במתן תורה ("סיני"), כמ"ש⁵² "כה תאמר לבית יעקב (אלו הנשים⁵³) ותגיד לבני ישראל (אלו האנשים⁵³)", כיון שאי השתתפותן בחטא העגל קשור עם התחלת עשרת הדברות "אנכי ה' אלקיך גו' לא יהי לך אלקים אחרים על פני⁵⁴".

וכללות הענין דמתן תורה התחיל כבר בראש חודש סיון, כמ"ש⁵⁵ "ביום הזה (בראש חודש⁵⁶) באו מדבר סיני . . ויחן שם ישראל נגד ההר", ומובא במדרש⁵⁷ ש"אמר הקב"ה

ע"פ המבואר לעיל אודות גודל מעלת השמחה בימים אלו (בעמדנו בשבת מברכים אדר, שממנו באים מיד לב' ימי ראש חודש אדר – הענין ד"משנכנס אדר מרבין בשמחה"), הרי לכל לראש יש להרבות בפשטות בכל עניני שמחה, והולך ומוסיף בשמחה מיום ליום, עד לתכלית העילוי – שמחה "עד דלא ידע" שבחג הפורים.

וכדי שתהי' שמחה כדבעי ובשלימות אצל האדם, צריך להסיר ממנו כל הדאגות שיכולות להפריע לשמחה, ועל כן יש לדאוג שלכל ישראל הדברים בסביבתו – ועד לכל יהודי ויהודי בכל קצוי תבל – יהיו כל צרכי חג הפורים בתכלית השלימות; ואע"פ שאינו מכירו ורק שמע אודותיו ויודע את כתובתו, או רק את שם עירו או מדינתו, צריך לדאוג שיגיעו אליו ויביאו לו את כל צרכי הפורים.

ובפשטות: יש להתחיל מבעוד מועד בהכנות לספק לכל נצרך את כל צרכי החג וכל הדרוש עבור קיום מצוות פורים, כולל מצות משלוח מנות ומתנות לאביונים וכו'; ומכיון שפורים הוא "שלושים יום לפני החג"¹⁰⁴ – חג הפסח, מובן שיש לדאוג שיהי' לו גם כל צרכי חג הפסח.

ומכיון שזה כרוך בהוצאות וטירחא, לכן יש להתחיל לפעול בזה מיד, כדי שיהי' מספיק זמן להתעסק בזה באופן דסדר מסודר. – ובודאי שבתוך זמן זה יבוא כבר משיח, אך גם אז יקיימו את מצוות פורים, כפסק דין הרמב"ם¹⁰⁵ "ימי הפורים לא יבטלו כו"¹⁰⁶ [וצריך ברור כיצד יקיימו אז את מצוות מתנות לאביונים, כשיקויים היעוד¹⁰⁶ "אפס כי לא יהי' בך אביון גו"'].¹⁰⁷

ומובן ופשוט, שהכוונה בזה שמגיעים ("מ'דערגרייכט") למצב שכל אחד מישראל אינו בדרגת אביון הזקוק למתנות לאביונים, אלא בבחי' "איש לרעהו"¹⁰⁷ (כי כל ישראל חברים¹⁰⁸), ומקיימים איתו "משלוח מנות איש לרעהו"¹⁰⁷. ובדיוק הלשון – "איש לרעהו", ד"איש" הוא בחי' משפיע [ובפרטיות: א' הוא בחי' כתר, יו"ד הוא בחי' חכמה, וש' בג' ראשין וד' ראשין¹⁰⁹ – חיבור משפיע ומקבל] המתאחד עם "רעהו".

וע"ז נעשית גם ההתאחדות דהקב"ה וישראל באופן ד"איש לרעהו" כביכול, ולא רק באופן ד"מתנות לאביונים" ע"י הקב"ה – מצד זה שכל הנבראים הם בבחי' "אביון התאב לכל דבר¹¹⁰ בערך להקב"ה.

ובפרט בעמדנו אחרי ארבעים שנה מיו"ד שבט, שאז "קאי איניש אדעתי דרביי¹¹¹, שעומד על דעתו של רבו, ובאופן ד"קאי" – עמידה בתוקף, בהתאם לבחי' "איש

104 ראה פסחים ו, טע"א. וש"נ.
105 סוף הל' מגילה.
106 פ' ראה טו, ד.
107 אסתר ט, ט; כב.
108 ע"פ ס' שופטים כ, יא.
109 ראה זח"ג (רע"מ) רכח, ב. רנד, ריש ע"ב. תורה ש"ן – מנחות לה, א. רמב"ם הל' תפלין פ"ג ה"ב. טורש"ע (ודארה"ז) או"ח סל"ב סמ"ב (סס"ד).
110 פרש"י עה"פ שבהערה 106.
111 ע"ז ה, ב.

45 ראה רמב"ם הל' שבת פ"ל ה"י. שו"ע אדה"ז
או"ח טרמ"ב ס"ב. תניא פ"ז (יא, ב).
46 עה"פ שבהערה הבאה. וראה גם פרש"י עה"פ.
47 יתרו כ, ח.
48 פנ"ח שער (יט) ר"ח פ"ב. ועוד.
49 סידור (עם דא"ח) שער ר"ח ריב, ד ואילן.
אוה"ת בראשית כה, ב ואילן. סה"מ תר"ל ע' רס.
תרע"ח ע' קעת. ועוד.
50 פמ"ה. הובא בטורש"ע שבהערה 3.
51 ראה רמב"ן ויקהל לה, כב.
52 יתרו יט, ג.
53 מכילתא ופרש"י עה"פ.
54 יתרו שם, ב"ג.
55 שם יט, א"ב.
56 מכילתא ופרש"י עה"פ (שם, א).
57 ויק"ר פ"ט, ט. דא"ז פ' השלום. וראה גם תנחומא (באבער) יתרו ט.

שבין מתן תורה לפורים, שאז הי' שלימות הענין דמתן תורה כמ"ש⁹³ "קיימו וקיבלו היהודים" – "קיימו מה שקיבלו כבר"⁹² בשעת מתן תורה, ועי"ז מתבטל ה"מודעא רבה לאורייתא"⁹² שהיתה בשעת מתן תורה.

ולהעיר גם מסיום פרשתנו (בשיעור דיום השבת קודש) – "ואל משה אמר עלה אל ה' גוי"⁹⁴, "פרשה זו נאמרה קודם עשרת הדברות"⁹⁵, שבה נתבאר פרטי הענינים דמתן תורה; ובפרט שבנוסף לקריאת השיעור חומש בשיעורי חת"ת (כי בתורה שבכתב אין זקוקים ללימוד בהבנה והשגה⁹⁶), גם לומדים את השיעור].

ובכללות – הוספה בלימוד התורה וקיום המצוות, כמ"ש⁹⁷ "פקודי ה' ישרים משמחי לב"⁹⁸, מתוך שמחה וטוב לבב, ובריאות הנכונה, בריאות הגוף והנשמה.

יא. ויהי רצון, שבקרוב ממש נזכה לגאולה האמיתית והשלימה בפועל, כאשר נעשה לפניך את קרבנות חובותינו . . . כמצות רצונך⁹⁹.

ואז כל ענינים אלו יהיו באופן גלוי, כולל נתינת מחצית השקל באופן ד"זה יתנו", "מראה באצבעו ואומר זה" (וכמ"ש בפרשתנו "ואלה המשפטים גוי"); ולהעיר ש"זה" בגימטריא י"ב, המרמז על י"ב "שבטי י-ה"¹⁰⁰. "ונתנו איש כופר נפשו"¹⁰¹ – לא כפרת נפשו מענינים בלתי רצויים, אלא רק שלימות הכפרה "להיות נחת רוח לקונו" (כביאור אדמו"ר הזקן באגרת התשובה¹⁰²).

וזוכים לקיים מצות מחצית השקל בפשטות, ולכל לראש – ע"י שהקב"ה נותן לכל אחד מישאל פרנסה בהרחבה, ריבוי כסף וזהב כפשוטו, כדי שיוכל לתת מזה מחצית השקל, ולכל עניני נדבת המשכן. ובכללות – "ממונו של אדם שמעמידו על רגליו"¹⁰³, כולל גם עשי"ז ועמד הראש וכל מה שבינתיים.

וכל זה – מתוך שמחה וטוב לבב.

[אחרי שיחה זו ניגנו "ויהי בימי אחשורוש"].

– שיחה ג' –

יב. רגיל לדבר בנוגע לענינים של מעשה בפועל:

93 אסתר ט, כז.
94 כד, א.
95 פרשי עה"פ.
96 ראה ה'ת"ת לאדה"ז ספ"ב. וש"נ.
97 תהלים יט, ט.
98 בהנחה אחרת מובא ענין זה לקמן ס"ב, בנוגע לשמחה ש"ל בימים אלו.
99 נוסח תפלת מוסף דשבת ויו"ט. ראה תו"ח ס"פ ויחי (צה [רלן], א. צו [רלן], ג"ד). אנה"ת ויחי (כרך ו) תתשכח, ב ואילך. המשך וככה תרל"ז (קה"ת, תשע"ג) פי"ז (ע' טו) ואילך. ועוד.
100 ל' הכתוב – תהלים קכב, ד.
101 תשא שם, יב.
102 פ"ב (צא, ב).
103 פסחים ק"ט, א. סנהדרין ק"י, א.

הואיל . . . אהבו את השלום . . . הרי השעה (בראש חודש סיון) שאתן להם את תורת". וע"ד ענין זה ישנו בכל ראש חודש, כידוע שכל הראשי חדשים שבמשך השנה קשורים זה עם זה [ועל כן אומרים בכל ראש חודש י"ב לשונות של ברכה, כנגד י"ב ראשי חדשים], על דרך כל עניני גאולה⁵⁸.

וע"פ כל זה מובן ענינם המיוחד של שלושה ימים אלו: יום השבת ושני ימי ראש חודש; ובכל זה ניתוסף במיוחד בראש חודש זה – חודש אדר (כפי שיתבאר לקמן).

ז. ובנוגע לפועל: בעמדנו בתוך ג' ימים מיוחדים – יום השבת שהוא גם ערב ראש חודש (ועד שבמנחת שבת אין אומרים "צדקתך"), ומיד לאחריו באים ב' ימים של ראש חודש – יש להוסיף בכל ענינים טובים, החל מג' העמודים שעליהם העולם עומד⁵⁹: תורה תפילה וגמילות חסדים.

וכמו שרואים בפשטות, שבכל ג' ימים אלו מוסיפים בהקרבת קרבן מיוחד – קרבן מוסף, וגם בזמן הזה שאי אפשר להקריב הקרבנות בפועל, הרי "ונשלמה פרים שפתינו"⁶⁰ [אדרבה – בזמן הגלות פועלים ענין זה בזמן קצר, כיון שיוצא ידי חובה בהזכרת הקרבנות בלבד (בלי אמירת כל הפסוקים)⁶¹, וגם כשאומר כל הפסוקים של קרבן המוסף – הרי זה בזמן קצר יותר מהקרבנות הקרוב בפועל].

וממילא ישנה הוספה גם בענין התורה, כידוע⁶² שכוונת התפילה הוא ענין של תורה.

וע"ד מציינו שמנהג ישראל להרבות בצדקה בראש חודש⁶³, ובפרט בראש חודש אדר שקשור עם ימי הפורים, שממצוות היום הוא משלוח מנות ומתנות לאביונים, וכתב הרמב"ם⁶⁴ "מוטב לאדם להרבות במתנות לאביונים מלהרבות בסעודתו ובשלוח מנות לרעיו".

וכל זה – נוסף לכך שבעקבתא דמשיחא מודגש ביותר ענין הצדקה – "כל עיקר עבודת ה' בעתים הללו בעקבות משיחא היא עבודת הצדקה, כמ"ש רז"ל⁶⁵ אין ישראל נגאלין אלא בצדקה"⁶⁶.

ויהי רצון, שמשלושה ימים רצופים אלו ד"בתלת זימני הוי חזקה"¹ – נבוא לבית המקדש השלישי, ותיכף ומיד ממש.

[אחרי שיחה זו ניגנו ניגון שמח].

58 ראה פרשי ד"ה אתחלתא דגאולה – מגילה יז,
ב. (62 ראה גם סה"מ במדבר ח"א ע' לה. ובכ"מ.
63 ראה כף החיים סתי"ט סק"ז. ועוד.
64 הל' מגילה פ"ב הי"ז.
65 רמב"ם הל' מתנות עניים פ"ה ה"א. וראה שבת קלט, א. וש"נ.
66 אגה"ק ס"ט (קיד, א).
59 אבות פ"א מ"ב.
60 הושע יד, ג.
61 ראה טושו"ע (ודאדה"ז) או"ח סתקצ"א ס"ב (ס"ה).
62 אגה"ק ס"ט (קיד, א).

– שיחה ב' –

ח. נוסף על הצד השווה בכל ימי ראש חודש, ישנו ענין מיוחד בכל ראש חודש, ובנדון דידן – ראש חודש אדר, כדברי חז"ל⁶⁷: "משנכנס אדר מרבין בשמחה", היינו לא רק שמחה בעניני תורה ומצוות, אלא ריבוי שמחה בכל עניני האדם, אפילו בעניני הרשות (כמו שידוך וכיו"ב), ובהדגשה "משנכנס" – תיכף ומיד בהתחלת החודש, ובאופן של "מרבין" – בריבוי.

וכמו בכל ציווי התורה, יש על זה נתינת כח מהתורה לכאור"א לקיים את הציווי בפועל ולאמיתותו. ואע"פ שנמצאים עוד בזמן הגלות, ובזמן דעקבתא דמשיחא, ו"כלו כל הקיצין"⁶⁸ ועדיין לא בא, וא"כ לכאורה ה' מקום לטענה: איך יכולה להיות השמחה בשלימותה – הרי כיון שהתורה ציונה "משנכנס אדר מרבין בשמחה", ו"איני מבקש . . אלא לפי כחך"⁶⁹, בודאי נתן הקב"ה לכל אחד מישראל את הכח שיוכל להיות בשמחה אמיתית גם במצב כזה.

ואדרבה: ע"י שמקיימים ציווי זה של הקב"ה, בכחו ויכלתו של כאור"א מישראל לבוא בתביעה להקב"ה שיצדיק את שמחתם⁷⁰, ע"י שרגע זה ממש נעשה הרגע הראשון של הגאולה האמיתית והשלימה, ואז תהי' השמחה האמיתית. וממילא לא יצטרכו לחפש ביאורים איך אפשר לשמוח, אלא אדרבה – יצטרכו לבאר איך יכולה להיות שמחה בהגבלה, ולא באופן ד"עד דלא ידע"⁷¹ (כמו פורים)⁷²!

ט. ובפרט, שההתחלה והנתינת-כח בזה בקביעות שנה זו היא מג' ימים רצופים אלו (בהתחלת חודש אדר) הקשורים עם שמחה:

החל מיום השבת, כמ"ש⁷³ "וביום שמחתכם – אלו השבתות", ויתירה מזו – שבת ענינו עונג, כמ"ש⁷⁴ "וקראת לשבת עונג", וזה נעשה הענין העיקרי והגלוי שבשבת, ובזה כלול ונבלע גם ענין השמחה⁷⁵, שלכן צריכים לענג את השבת בבשר שמן ויין ישן, יין "המשמח אלקים ואנשים"⁷⁶, ובמיוחד "יין ישן שדעת זקנים נוחה הימנו"⁷⁷.

ומיד אחרי השבת נכנסים לשני ימי ראש חודש אדר, שבהם מרבין בשמחה, וכפי שהכריזו בבית הכנסת במעמד הציבור ביום השבת שראש חודש אדר יהי' מחר ביום הראשון ובוים השני הבא עלינו לטובה.

67 תענית כט, א.
68 סנהדרין צז, ב.
69 תנחומא נשא יא. במדבר פ"ב, ג.
70 בהנחה אחרת: לתבוע בטענה צודקת שצריכה להיות השמחה האמיתית והשלימה.
71 מגילה ז, ב. שו"ע אור"ח סתרצ"ה ס"ב.
72 בהנחה אחרת: אז תישאל השאלה למה לא
מרבין בשמחה באופן ד"עד דלא ידע" כשמחת פורים!
73 בהעלותך י, י ובספרי עה"פ.
74 ישע"י נח, יג.
75 ראה לקו"ש ח"ד ס"ע 1090-1 הערה 31.
76 ס' שופטים ט, ג.
77 מגילה טז, ב. פרש"י ויגש מה, כג.

והולך ומוסיף בכל עניני שמחה מיום ליום, עד לשלימות ענין השמחה בימי הפורים בבחי' "עד דלא ידע", ועד להשלימות שבט"ו לחודש – שושן פורים (הנכלל ג"כ בימי הפורים), כאשר "קיימא סיהרא באשלומתא"⁷⁸, השלימות של כל חודש אדר, שבזה מודגשת יותר התחלת ההכנה בראש חודש אדר.

ועפ"ז יש להוסיף גם בנוגע להשייכות לערב ראש חודש אדר:

מערב ראש חודש אדר עד פורים (י"ד אדר) יש ט"ו יום. ויש לומר, דמכיון שישראל דומין ללבנה⁷⁹ ו"מונין ללבנה"⁸⁰ והם עתידים להתחדש כמותה⁸¹, הרי הם הולכים ומוסיפים בעבודתם בכל יום, עד שבכל עניניהם ישנה מעלת השלימות דט"ו יום (בדוגמת שלימות הלבנה). ומזה מובן, שע"י התחלת ההכנה בערב ראש חודש אדר, במשך ט"ו יום, נעשים עניני הפורים (בי"ד אדר) בשלימות.

ואח"כ באים לעילוי דט"ו אדר, "קיימא סיהרא (דחודש אדר) באשלמותא", שושן פורים. ולהעיר, ש"שושן" קשור עם "שושנה"⁸², שרומז גם על מעמדו ומצבו של בני ישראל בזמן הגלות, "כשושנה בין החוחים"⁸³.

י. ומיום השבת נכנסים ליום א' דראש חודש (כנ"ל), החל ביום ראשון, הנקרא (בתורה) "יום אחד"⁸⁴ דמעשה בראשית – שבו ה' הקב"ה יחיד בעולמו⁸⁵, עד שנמשך אז "בעולמו", במעשה בראשית, מדרגא שלמעלה מ"אחד" ו"יחיד", עד שלמעלה מ"אלקים" (שעל ידו נברא העולם – בראשית ברא אלקים⁸⁶) שלפני הצמצום.

ומג' ימים הרצופים דשבת, יום א' וב' דראש חודש – באים ליום שלאחריהם, שבקביעות שנה זו הרי זה יום השלישי בשבוע – שהוכפל בו כי טוב⁸⁷. ויש לומר, שזה כולל את כל השלימויות של שלישי, החל מבית המקדש השלישי, והשלימות ד"תורה חדשה מאתי תצא"⁸⁸, כידוע שכל הענינים דמתן תורה קשורים עם מעלת השלשה – "אוריאלן תליתאי לעמא תליתאי וכו"⁸⁹.

[וזו שייך גם ליום השישי שהוכפל בו "טוב"⁹⁰ (ובו ה' "הכל מוכן לסעודה"⁹¹), שהוא "יום השישי" (בה' הידיעה) של מתן תורה (ששה בסיון)⁹². ולהעיר על הקשר המיוחד

78 ראה זהר ח"א קנ, רע"א. ח"ב פה, רע"א. רטו, א.
79 ראה ח"א קנ, רע"א. ח"ב פה, רע"א. רטו, א.
80 ראה ח"א קנ, רע"א. ח"ב פה, רע"א. רטו, א.
81 ראה ח"א קנ, רע"א. ח"ב פה, רע"א. רטו, א.
82 ראה ח"א קנ, רע"א. ח"ב פה, רע"א. רטו, א.
83 ראה ח"א קנ, רע"א. ח"ב פה, רע"א. רטו, א.
84 ראה ח"א קנ, רע"א. ח"ב פה, רע"א. רטו, א.
85 ראה ח"א קנ, רע"א. ח"ב פה, רע"א. רטו, א.
86 ראה ח"א קנ, רע"א. ח"ב פה, רע"א. רטו, א.
87 ראה ח"א קנ, רע"א. ח"ב פה, רע"א. רטו, א.
88 ראה ח"א קנ, רע"א. ח"ב פה, רע"א. רטו, א.
89 ראה ח"א קנ, רע"א. ח"ב פה, רע"א. רטו, א.
90 ראה ח"א קנ, רע"א. ח"ב פה, רע"א. רטו, א.
91 ראה ח"א קנ, רע"א. ח"ב פה, רע"א. רטו, א.
92 ראה ח"א קנ, רע"א. ח"ב פה, רע"א. רטו, א.